

Motion om att stoppa de öppna drogscenerna i Stockholm

Motion av Andréa Hedin (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Andréa Hedin (M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås att Stockholms stad ska utreda och sätta in insatser vid varje öppen drogscen (ÖDS) som har en skola inom en radie av 500 meter för att undvika att barn och unga rekryteras av gängkriminella eller utsätts för brott.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Elevernas Riksförbund och Sveriges Elevkår. Elevernas Riksförbund och Sveriges Elevkår har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret kan konstatera att det i staden pågår ett omfattande arbete för att minska antalet öppna drogscener och att minska otryggheten och brottsligheten på dessa platser.

Socialnämnden anser att det är viktigt med systematiskt narkotikaförebyggande arbete på dessa platser utifrån lokala lägesbilder och förutsättningar. Nämnden bedömer att mycket arbete redan pågår och utvecklas kopplat till de ÖDS som omnämns.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till motionens intentioner och ser ett värde i att det tas fram trygghetsskapande insatser som anpassas efter varje geografisk plats. På vissa av de platser som nämns i motionen finns pågående insatser som behöver utvärderas och kompletteras.

Farsta stadsdelsnämnd anser att flera av de insatser som motionären nämner i motionen arbetar stadsdelsförvaltningen med. Dessutom följs de flesta av insatserna eller aktiviteterna upp inom ramen för stadsdelsnämndens samverkansöverenskommelse.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd gör bedömningen att det arbete som redan görs inom ramen för den regionala samverkan tillsammans med de lokala polisområdena motsvarar det som motionären anför.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att det som motionären föreslår redan sker inom ramen för Södermalms stadsdelsnämnds trygghetsarbete.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Motionären lyfter att en viktig del i stadens trygghetsskapande arbete är att arbeta mot de öppna drogsценerna i närheten av skolor.

Jag kan konstatera att det i staden genomförs ett omfattande arbete mot öppna drogsцен, vilket framförallt sker inom ramen för samverkansöverenskommelsen mellan staden och Polisregion Stockholm.

I samverkansöverenskommelsen finns fem stadsövergripande prioriterade samverkansområden där samverkan är särskilt påkallad på såväl lokal som central nivå. Ett av dessa prioriterade områden är otrygga och brottsutsatta platser. Det handlar om platser som kännetecknas av problematik med exempelvis öppen narkotikahandel, ordningsstörningar, olovliga bosättningar, skadegörelse och omfattande nedskräpning.

Genom samverkansöverenskommelsen sker ett omfattande arbete med målsättningen att antalet öppna drogsцен ska bli färre och att brottsligheten och otryggheten ska minska på dessa platser. Ett exempel på metod som används är platssamverkan, där olika aktörer samlas för att tillsammans arbeta praktiskt med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder runt en tydligt avgränsad geografisk plats. Inom ramen för platssamverkan genomförs bland annat upprustning och aktivering av platsen, fordonshinder, pollare, belysning, trygghetsvandringar, fältassistenter, ordningsvakter och poliser. Även kamerabevakning kan bli aktuellt i arbetet.

Till detta har även stadsdelsnämnderna möjlighet att ansöka om medel för fysiska trygghetsinvesteringar. Staden deltar även i ett regionalt brotts- och drogförebyggande arbete tillsammans med länets alla kommuner, Region Stockholm, Polismyndigheten, Kriminalvården, Tullverket och Länsstyrelsen.

Sedan motionen inkommit har den senaste kartläggningen av ÖDS i länet från januari 2024 publicerats på polisens hemsida och i kartverktyget på öppnadrogsцен.se. Där har tio platser från 2023 års lista strukits och definieras inte längre som ÖDS. Av dessa låg fem i Stockholms stad och tre av dessa omnämns i motionen (Nordkapsгатan/Husby, Lagaplan/Bagarmossen och Ullerudsbacken/Farsta strand).

Bilaga

Motion om att stoppa de öppna drogsценerna i Stockholm. KS 2023/1390-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra följande.

Moderaterna ser med stor oro på utvecklingen i Stockholm. Unga rekryteras till gängkriminalitet och antalet skjutningarna biter sig fast på mycket höga nivåer. Exempelvis hade drygt 3 av 10 av de öppna drogsценerna minst en skjutning under 2023 enligt Polisen.

Mer än tre fjärdedelar av de öppna drogsценerna i Stockholm har en eller flera grundskolor inom en radie av 500 meter. Det innebär många elever passerar en öppen drogsцен på väg till eller från skolan eller under rasten. Att få bort de öppna drogsценerna bör vara en prioriterad uppgift för att öka tryggheten i Stockholm, i synnerhet på grund av den risk för de barn och unga som vistas dagligen, i eller nära, ett område där drogförsäljning sker. Unga personer riskerar där att etablera ett missbruk av narkotika och/eller att utveckla en kriminell livsstil. Dessa platser leder även till otrygghet för allmänheten, bland annat på grund av våldsbrottsligheten som drogsценen för med sig. Den exceptionella situationen ställer höga krav på både politiker och tjänstepersoner att arbeta på nya sätt.

Vi konstaterar också att antalet öppna drogsцener är i stort oförändrat sedan Socialdemokraterna tog makten. Det har strukits ett antal drogsцener från listan men det har också tillkommit andra. Det gör det svårt att slå sig för bröstet med det facit. Att Socialdemokraterna nedmonterat stadens ordningsvakter och därigenom i princip avskaffat ett av stadens viktigaste verktyg i att störa ut alla former av ljusskygga verksamheter är också beklagligt, i synnerhet när det är tryggheten i anslutning till skolmiljö som står på spel.

Det arbete som pågår måste därför intensifieras och prioriteras väsentligt högre än vad det görs idag där de drogsцener som har skolor inom sitt geografiska område prioriteras särskilt. Nya och utvecklade arbetsmetoder borde därför tas fram tillsammans med närliggande skolor och stadsdelsnämnder i enlighet med vad som beskrivs i motionen. Barn och unga är de medborgare som är som allra mest skyddsvärda i vårt samhälle och arbetet får inte upphöra tills den sista öppna drogsценen är ett minne blott.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 4 september 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Johan Paccamonti och Jonas Nilsson (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

I motionen av Andréa hedin till kommunfullmäktige framförs att Stockholms län har 63 öppna drogsccener, varav hälften finns i Stockholms stad utifrån polisens kartläggning av öppna drogsccener under 2023. 24 av dessa platser har en eller flera grundskolor inom en radie av 500 meter, vilket skapar en stor risk för att skoleleverna passerar de öppna drogsccenerna på sin skolväg eller under sina raster. Enligt motionen bör därför dessa platser få en särskild klassificering, exempelvis särskilt utsatta platser för unga, för att på så sätt prioriteras i det trygghetskapande arbetet.

Motionären föreslår vidare olika insatser som behöver sättas in på dessa platser. Exempel på detta är platssamverkan med fastighetsägare, trygghetskameror, ordningsvakter, ökad polisnärvaro, mer belysning, ljudlarm, torghandel, föräldravandrare och fältassistenter. Insatserna bör enligt motionen utformas i nära dialog med stadsdelsnämnderna, polisen och närliggande skolor.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Elevernas Riksförbund och Sveriges Elevkår. Elevernas Riksförbund och Sveriges Elevkår har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret kan konstatera att det i staden genomförs ett omfattande arbete mot öppna drogsccener, vilket framförallt sker inom ramen för samverkansöverenskommelsen mellan staden och Polisregion Stockholm. I samverkansöverenskommelsen finns fem stadsövergripande prioriterade samverkansområden där samverkan är särskilt påkallad på såväl lokal som central nivå. Ett av dessa prioriterade områden är otrygga och brottsutsatta platser. Det handlar om platser som kännetecknas av problematik med exempelvis öppen narkotikahandel, ordningsstörningar, olovliga bosättningar, skadegörelse och omfattande nedskräpning.

Genom samverkansöverenskommelsen sker ett omfattande arbete med målsättningen att antalet öppna drogsccener ska bli färre och att brottsligheten och otryggheten ska minska på dessa platser. Ett exempel på metod som används är platssamverkan, där olika aktörer samlas för att tillsammans arbeta praktiskt med trygghetskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder runt en tydligt avgränsad geografisk plats. Inom ramen för platssamverkan genomförs bland annat upprustning och aktivering av platsen, fordonshinder, pollare, belysning, trygghetsvandringar,

fältassistenter, ordningsvakter och poliser. Även kamerabevakning kan bli aktuellt i arbetet.

Sedan 2018 finns även möjlighet för samtliga nämnder i staden att ansöka om trygghetsinvesteringar i den fysiska miljön. En viktig del av arbetet med trygghetsinvesteringar bygger på den lokala problembilden som inhämtas i samband med dialog med invånare, trygghetsvandringar, synpunkter och klagomål i Tyck till-appen och genom samverkan med andra förvaltningar, bolag, civilsamhälle och polis samt från stadens trygghetsmätningar. Problembilden kan bland annat handla om just öppna drogsener som skapar otrygghet på platsen. Åtgärderna ska vara logiskt kopplade till problembilden och kan exempelvis syfta till att försvåra brottslig aktivitet.

Staden deltar även i ett regionalt brotts- och drogförebyggande arbete tillsammans med länets alla kommuner, Region Stockholm, Polismyndigheten, Kriminalvården, Tullverket och Länsstyrelsen. En viktig del i detta är arbetet mot öppna drogsener där utgångspunkten är tidigare erfarenhet och kunskap, men med en tydligare gemensam styrning och struktur för genomförandet. Målsättningen med arbetet är bland annat att antalet öppna drogsener ska minska, att brottsligheten och otryggheten på dessa platser ska minska och att unga i riskzon för missbruk och kriminalitet tidigt ska upptäckas.

Inom ramen för den regionala samverkan mot öppna drogsener genomför Polisen tillsammans med berörda kommuner årligen en kartläggning av öppna drogsener i regionen. I 2024 års kartläggning framgår att antalet öppna drogsener i länet har minskat från 63 stycken (2023) till 53 stycken och att flera öppna drogsener har minskat i omfattning. Även i staden har antalet öppna drogsener minskat, från 31 till 26 stycken.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2024 följande.

Socialnämnden godkänner socialförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation av Andrea Hedin m.fl. (M) och Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Sedan motionen inkommit har den senaste kartläggningen av ÖDS i länet från januari 2024 publicerats på polisens hemsida och i kartverket på öppnadrogsener.se. Där har tio platser från 2023 års lista strukits och definieras inte längre som ÖDS. Av

dessa låg fem i Stockholms stad och tre av dessa omnämns i motionen (Nordkapsgratan/Husby, Lagaplan/Bagarmossen och Ullerudsbacken/Farsta strand).

I förvaltningens utredning av motionen har underlag från STAD (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem) vid Centrum för psykiatriforskning på Karolinska institutet inhämtats. STAD ansvarar för att sammanställa det arbete som pågår på de öppna drogsценerna i länet. Data har erhållits från 2022 års sammanställning kring vilken form av platsbaserad samverkan som pågick på de öppna drogsценerna i Stockholms stad 2022 samt vilka aktörer som då ingick i denna samverkan. Nya data håller på att sammanställas på STAD för arbetet 2023, men de är inte sammanställda i dagsläget. Detta kan betyda att vissa samverkansforum lagts ner, förändrats eller tillkommit sedan dess. Några stadsdelsförvaltningar har delat sina senaste enkätsvar till STAD med socialförvaltningen.

Platssamverkan vid ÖDS i Stockholms stad

I underlaget med 2022 års data framkommer att platssamverkan eller liknande samverkan förekom på 20 av de 24 platser som står med i motionen. I snitt ingick åtta aktörer per platssamverkan kring dessa 20 platser. Exakt vilket arbete som bedrivs på varje enskild plats går inte att utläsa av materialet. Det går dock att se att i Stockholms stad:

- var polisen och trafikkontoret nyckelaktörer som deltog i samtliga av dessa 20 platssamverkan,
- fastighetsägare ingick i 19 av 20 platssamverkan,
- socialtjänsten ingick i 14 av 20 platssamverkan och
- skolor fanns med i 12 av 20 platssamverkan.

Åtgärder vid platssamverkan vid ÖDS i Stockholms län

I kartläggningen av arbetet i hela länet beskrivs bland annat att de vanligaste fysiska ändringarna på de öppna drogsценerna är:

- belysningsåtgärder och mindre fysiska ändringar följt av
- korrigeringar av växtlighet och gömställen.

Platsaktivering används på knappt 70 procent av länets öppna drogsценer och kan exempelvis vara insatser för att göra en plats mer levande och attraktiv genom aktiviteter eller evenemang som lockar ett annat flöde av människor att uppehålla sig på platsen.

Uppsökande arbete riktat mot ungdomar sker på merparten av alla länets öppna drogsценer medan det är mindre vanligt med uppsökande arbete riktat till vuxna.

Kameror på fasta platser hela året fanns på knappt 60 procent av de öppna drogsценerna och andra former av tillfälliga kameralösningar fanns på drygt 30 procent av de öppna drogsценerna under 2022. Det är dock värt att uppmärksamma

att vissa av de öppna drogscenerna har en mycket stor geografisk yta och därför kanske inte täcks av de kameror som satts upp.

Mötesfrekvensen i platssamverkan kring ÖDS skiljer sig åt, där omkring 30 procent har mer än ett möte i månaden, och merparten av övriga har från 3-4 gånger per år till en gång i månaden.

Systematiskt förebyggande arbete

Det går inte att säga att en lösning är rätt för att lösa problemen kopplat till alla öppna drogscener. Liksom motionären skriver behöver problemen analyseras närmare. Platserna behöver kartläggas grundligt i en lägesbild. Enligt det metodstöd som finns på oppnadrogscener.se rekommenderas att orsaksanalyser görs på avgränsade platser vilket gjordes på omkring 30 av länets 63 ÖDS 2022. En enda orsaksanalys räcker troligen inte för att komma fram till relevanta aktiviteter om den öppna drogscenen har en stor geografisk yta. Först när mer detaljerad informationen finns kan åtgärdsplaner tas fram och fler relevanta aktörer kopplas in. Socialtjänsten ingår i dagsläget inte i alla platssamverkan, men det framgår inte av materialet om det är för att socialtjänstens medverkan inte behövs, eller om analysen kring platsen inte omfattat socialtjänstens ansvarsområde. I vissa fall kan berörda aktörer komma fram till att lägesbilden inte motiverar en platssamverkan, men att någon form av samarbete trots det ändå finns mellan olika aktörer runt platsen. Att få till en lyckosam platssamverkan kräver resurser från flera aktörer och olika platser kan behöva prioriteras framför andra.

Mer kommunalt perspektiv på kartläggningen

Ett steg på vägen som tagits från Samverkan Stockholmsregionen (SSR), som håller ihop länets arbete mot ÖDS, är att inrapporteringen om öppna drogscener sedan 2023 görs av både polis- och kommunrepresentanter. Detta bidrar till att bilden av platsen blir mer heltäckande jämfört med tidigare när det bara varit polisens definition av platsen som tagits med i kartläggningen av länets öppna drogscener. Troligen kommer detta att göra att socialtjänstens roll tas med i arbetet i högre utsträckning än tidigare vilket kan innebära mer fokus på social prevention kopplat till platserna vilket kan vara till nytta för invånarna.

De senaste åren har ett fåtal ÖDS i länet (cirka fyra per år) tagits upp som prioriterade platser där särskilt fokus i arbetet har riktats. Dessa prioriterade platser har enligt länsamordnaren inom Samverkan Stockholmsregionen valts ut som fokusområden för att de antingen haft stora problem eller för att det funnits goda förutsättningar där för att kunna arbeta bort den öppna drogscenen. Platserna har inte resursats specifikt från regionalt håll eller från polisen utan har mer varit platser som genom särskilt fokus fått möjlighet att sprida goda exempel på arbetssätt. Platserna har inte valts ut särskilt för att de ligger nära skolor och vilka platser som kommer att prioriteras regionalt framöver är ännu inte klart. Dessa prioriterade platser hindrar inte enskilda lokalpolisområden eller stadsdelsförvaltningar från att gemensamt eller var för sig prioritera närvaro och insatser på andra platser.

Fältassistenternas och ungdomsjourens uppdrag

Förvaltningen delar bilden av att fältassistenternas roll kan vara viktig i arbetet kring ÖDS. I fältassistenternas uppdrag kan det ingå att finnas och bedriva socialt uppsökande fältarbete på dessa platser vilket bygger på att detta är platser där barn och unga i fältassistenternas målgrupp finns. Platser där unga vistas kan skifta fort och arbetet behöver därför bedrivas systematiskt och dynamiskt. Antalet fältassistenter i staden varierar från 2 till 18 per stadsdelsförvaltning och det varierar hur mycket tid de kan lägga på att arbeta uppsökande utomhus i riskmiljöer jämfört med exempelvis tid för uppsökande och förebyggande arbete på andra arenor. Samarbete med polisen förekommer i alla fältgrupper och flera deltar exempelvis i gemensamma utsättningar med polisen inför kvällspass där aktuell information om vilka platser som behöver prioriteras delas mellan aktörerna. Ibland har fältassistenter även en roll i att samordna eller stötta nattvandrare lokalt.

Ungdomsjouren vid socialförvaltningen arbetar utöver sina kärnuppdrag i city och Järva med förstärkningsuppdrag vid särskilda händelser eller större utmaningar i stadsdelsförvaltningarnas riskmiljöer och kompletterar arbetet i anslutning till ÖDS. Ungdomsjouren deltar även på förhör, på delegation från socialjouren eller stadsdelsförvaltningarnas socialtjänst, när unga misstänks för ringa narkotikabrott även kallat MUMIN. En förutsättning är att den unge förs av polis till MUMIN-polisstationen i anslutning till Maria ungdoms akutmottagning. Ett arbete för att öka antalet MUMIN-förhör har bedrivits under 2023 då det är ett effektivt sätt för tidig upptäckt av narkotikabruk och att ta tillvara individens motivation till förändring och snabbt ge stöd.

Samverkansstrukturer

I alla stadsdelsförvaltningar finns olika former av strukturerad samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och på alla polisstationer i staden finns numera socialsekreterare som är samlokaliserade med polisen. Det finns därför gott om forum där information om var insatser bäst behövs kan delas mellan olika yrkesgrupper. De stadsdelsförvaltningar som arbetar med sociala insatsgrupper (SIG) för unga i samverkan med polisen och skolan har också god kännedom om personer som är centrala i den öppna droghandeln.

Sammantagen bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv till att narkotikaförebyggande arbete för att skydda barn och unga sker på de platser som bedöms vara öppna drogscener och att närheten till skolor särskilt beaktas av berörda förvaltningar. Socialtjänstens och stadsdelsförvaltningarnas roll i arbetet kan variera utifrån såväl lokal lägesbild som resurser och uppdrag. Arbetet kan inte förläggas statiskt på en plats utan behöver bedrivas dynamiskt och flexibelt när problemen flyttar. Det pågår utvecklingsarbete över hela staden utifrån kommunernas nya lagstadgade ansvar för det brottsförebyggande arbetet. Det är viktigt framgent att sprida och ta del av lyckade exempel på insatser för gemensamt lärande i staden. Arbetet bör som motionären

skriver ske systematiskt och följas upp vilket redan görs systematiskt inom Samverkan Stockholmsregionen med stöd av STAD genom årlig regional kartläggning av ÖDS.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 april 2024 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsens som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Hanna Werner m.fl. (M), Jan Jönsson (L), och Claes Nyberg (C), se Reservationer m.m.

Ersätтарыtrande av Frida Bondesson (KD), som ansluter sig till det gemensamma förslaget till beslut från Hanna Werner med flera (M), Jan Jönsson (L) och Claes Nyberg (C).

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen delar motionärens uppfattning att det är önskvärt med fler trygghetsskapande insatser runt öppna drogscener nära skolor. Det finns sedan tidigare beslut om att lokala trygghetsskapande och brottsförebyggande insatser ska prioriteras. Information om mål och inriktning för förvaltningens arbete finns både i Stockholms stads säkerhetsprogram 2024–2027 och Stockholms stads trygghetsprogram 2024–2027.

Inom ramen för projektet ”Platssamverkan” som startade 2019 arbetar staden för att öka samarbetet mellan Stockholms stad, fastighetsägare, näringsidkare, civilsamhälle och andra aktörer för att utveckla attraktiva och trygga stadsdelar i hela staden. Bland annat ska trygghetsinventeringar genomföras av staden tillsammans med polisen och civilsamhället. Förvaltningen arbetar redan med att säkerställa hög platssamverkan. Stadsdelsnämnden är den drivande parten utifrån sitt geografiska områdesansvar, men utbildningsförvaltningen bidrar till det gemensamma målet om trygghet och aktivering kring aktuella platser.

Staden har även tagit fram en modell och ett metodstöd för platssamverkan. Det syftar till att förbättra möjligheterna att mäta effekterna av platssamverkan. En stor del av detta arbete sker lokalt och i nära samarbete med skolor. Arbetet har omhändertagits väl i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet lokalt.

Den nya samverkansöverenskommelsen mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm med start den 1 januari 2024 ger en bättre gemensam prioritering och

inriktning av samlade resurser. I överenskommelsen finns ett nytt – och för skolan specifikt intresseområde – ”Unga i riskzon för destruktivt beteende” som stäms av kontinuerligt med berörda parter. Arbetet utvecklas och intensifieras med utgångspunkt i lokala lägesbilder med fokus på skola. Den lokala gemensamma lägesbilden samt genomförda orsaksanalyser ligger redan till grund för prioriteringar av resurser, insatser och uppföljning av dessa.

Skolan ska vara en trygg och säker plats för alla elever och all personal. Förvaltningen vill lyfta fram några områden som kan belysas tydligare som till exempel elevers delaktighet i det trygghetsskapande arbetet kring våldsprevention genom ”MVP (Mentorer i våldsprevention)” och vikten av ett långsiktigt arbete för en trygg tillitsfull arbetsmiljö för elever och personal. En fungerande skolgång är viktig för grundläggande skyddsfaktorer för att förebygga brottslighet. Men även lokalstandard i skolor, som exempelvis passersystem och kameror inomhus, behöver omhändertas i den lokala handlingsplanen. Att förhindra eller försvåra för obehöriga att ta sig in i skolan bidrar också till ökad säkerhet och trygghet.

Konsekvenser för jämställdhet och för barns rättigheter

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Med hänsyn till remisstiden behöver beslutet justeras omedelbart.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 april 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på en motion från Andréa Hedin, Moderaterna, om att stoppa de öppna drogsценerna i Stockholm.

Särskilt uttalande av Leif Söderström (SD), se Reservationer m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I Farsta stadsdelsområde fanns det under 2023 två områden som klassades som öppna drogsцен. Dessa platser var Hökarängsplan i Hökarängen samt Ullerudsbacken och Brunskogsbacken i Farsta strand. I Farsta strand har ett långsiktigt brottsförebyggande arbete bedrivits under en lång tid vilket medfört att stadsdelen från januari 2024 inte längre klassas som en öppen drogsцен enligt polisens definition.

I Hökarängen har det under två års tid funnits en aktiv platssamverkan. Platssamverkansaktörerna har systematiskt arbetat med lägesbild, orsaksanalyser,

åtgärdsplan och uppföljning. Utifrån trygghetsvandringar har fysiska förändringar skett på och i anslutning till den öppna drogscenen. På den öppna drogscenen har det också arbetats med att upprätthålla god ordning genom städning och reparation efter skadegörelse. Under året har också flera evenemang genomförts både under sommaren och vintern. Stadens trygghetsmätning visade att andelen som känner sig otrygga i sitt bostadsområde minskat från 18 procent år 2020 till 11 procent år 2023. Polisen har även sökt igenom platsen med narkotikahundar ungefär varje månad och har under året haft en fast övervakningskamera där. Polisen har också dagligen varit synligt närvarande. Dessutom har polisen och socialtjänsten samverkat kring några fokusindivider. Sociala insatser i övrigt är fältassistenter som arbetar uppsökande för ungdomar och förvaltningens trygghetsvärdar som ofta besöker platsen i förebyggande syfte.

Det finns även flera samverkansforum, både operativa och strategiska, där stadsdelsförvaltningen träffar bland annat representanter för utbildningsförvaltningen, polisen, bostadsbolag och fastighetsägare. Många av de insatser som motionären nämner ovan arbetar stadsdelsförvaltningen med. Dessutom följs de flesta av insatserna eller aktiviteterna upp inom ramen för samverkansöverenskommelsen som stadsdelsförvaltningen har gemensamt med lokalpolisområde Farsta, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 april 2024 följande.

Sara Grolander (MP), Andrea Törnестam m.fl. (S), Maria Ljuslin (V), tjänstgörande ersättare Henrik Åkerlund (SD) och Henrik Falk (C) föreslog att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Reservation av Johan Nilsson m.fl. (M) och Inger Swahn (L), se Reservationer m.m.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 mars 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Som grund för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete finns Stockholms stads Trygghetsprogram 2024-2027. Att Stockholm är en trygg och säker stad är det övergripande målet för stadens samlade brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete och ett ansvar som sträcker sig över samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Genom att långsiktigt minska bakgrundsorsakerna till brott och otrygghet så som segregation, bristande integration, ekonomisk och social utsatthet, otrygga familjeförhållanden, planering och skötsel av den offentliga miljön har staden som vision att öka tryggheten i hela staden och att inte ha några särskilt utsatta eller utsatta områden. Staden har en central roll i arbetet med att öka trygghet och minska brottslighet och från och med den 1 juli 2023 har kommuner genom Lag (2023:196)

om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ett ansvar för det brottsförebyggande arbetet.

Stockholms stad och dess förvaltningar och bolag arbetar aktivt för att öka tryggheten, förebygga brott i stadens offentliga miljöer och för att beakta brottsförebyggande och trygghetsskapande frågor i stadens utvecklingsarbete. Detta sker bland annat genom platssamverkan och platsaktivering, som pågår på en mängd platser i staden, bland annat där öppna drogsener identifierats.

Myndigheter på regional nivå i Stockholms län arbetar tillsammans mot den öppna narkotikahandlingen i länet. Länets alla 26 kommuner, Region Stockholm, Polismyndigheten, Kriminalvården, Tullverket och Länsstyrelsen i Stockholms län ökar förmågan att nå resultat i gemensamt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. En viktig del är arbetet mot öppna drogsener. Arbetet utgår från tidigare erfarenhet och kunskap, men med en tydlig gemensam styrning och struktur för genomförandet. En länsövergripande styrgrupp av ledande beslutsfattare som representerar samtliga aktörer har satt målet att tillsammans kraftigt minska antalet öppna drogsener i länet. Det lokala arbetet ska fortgå, utvecklas och stärkas. Arbetet koordineras genom samordningskansliet för Samverkan Stockholmsregionen.

Målet är att antalet öppna drogsener i Stockholms län ska minska varje år fram till år 2027. Uppsatta delmål är att antalet våldsbrott minskar och antalet upptäcksbrott ökar, att tryggheten ökar samt stärkt strategisk och operativ samverkan för att nå gemensamma brottsförebyggande mål vid dessa platser.

En kartläggning per öppen drogsener görs minst en gång per år. I Stockholms stad gör respektive stadsdelsförvaltning kartläggningen tillsammans med ansvarigt lokalpolisområde. I kartläggningen ges en bild av den fysiska platsen, vilka individer det är som säljer respektive köper droger på platsen, vilket preparat det främst är som distribueras på platsen, hur polisen har arbetat på platsen och vilka möjliga samarbetspartners det finns på platsen som kan samverka med polisen och stadsdelsförvaltningen. Stadsdelsförvaltningarna får också via enkäter beskriva vilka insatser som görs vid de öppna drogsenerna. Kunskap om verkningsfulla arbetssätt och metoder kopplade till öppna drogsener följs upp och utvärderas för att öka förmågan att kontinuerligt minska antalet öppna drogsener.

Den senaste kartläggningen som kommunicerades den 20 februari 2024 visar positiva resultat. I dag finns 53 öppna drogsener i 8 av länets 26 kommuner. Det innebär att tio öppna drogsener har arbetats bort under 2023. Resultatet visar också att drogsenerna totalt sett har blivit mindre till ytan samt att inga nya drogsener har tillkommit.

Förvaltningen gör bedömningen att det arbete som redan görs inom ramen för den regionala samverkan tillsammans med de lokala polisområdena motsvarar det som motionären anför. Mer information om öppna drogsener finns på www.oppnadrogsener.se.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 april 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Jonas Nilsson m.fl. (M), Anne-Lie Elfven (L) och Lars Rottem Krangnes (C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Erik Ehrens (KD), som ställde sig bakom det gemensamma förslaget till beslut från Moderaterna och Liberalerna..

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 mars 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Motionen lyfter en viktig och angelägen fråga. Förvaltningen anser att det som skribenten föreslår redan sker inom ramen för Södermalms stadsdelsnämnds trygghetsarbete. Förvaltningen har stort fokus på trygghetsskapande insatser på de platser som klassas som öppna drogsener för att problematiken i området ska upphöra alternativt få minskad negativ effekt på brottsligheten samt att boende, besökare och verksamma ska uppleva platsen som trygg. Inom Södermalms stadsdelsområde finns tre områden som klassas som öppna drogsener, västra Södermalm, centrala Södermalm och Mariakvarteren. Arbetet med trygghetsskapande insatser är prioriterat för samtliga av dessa tre områden men anpassas bland annat utifrån aktuell lägesbild/aktuell problembild och behov. Det sker löpande utvärdering av insatserna för att arbetsätt ska kunna vidareutvecklas och prioriteringar göras inför det fortsatta arbetet. Arbetet mot öppna drogsener hanteras även inom styrgruppen för lokala samverkansöverenskommelsen mellan stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och lokalpolisområde Södermalm där grundskolechefen för Södermalms stadsdelsområde ingår. Förvaltningen har ett välfungerande samarbete med lokalpolisen i arbetet med att exempelvis förhindra att ungdomar dras in i kriminalitet och utsätts för brott.

På västra Södermalm har förvaltningen byggt upp en bra och stark samverkan med såväl berörda lokala aktörer (föreningar, bostadsbolag, boende och näringsidkare) som med kriminalvård, regionen och andra vårdgivande organisationer. Det socialt uppsökande arbetet fortsätter att utvecklas och intensifieras och sker i tät samverkan med Polisen och socialförvaltningens uppsökarteam. Syftet med det uppsökande arbetet är att länka personer som vistas i området med beroendeproblematik i kombination med psykisk ohälsa till vård alternativt socialtjänst så att de kan få stöd. Vidare har platsaktivering i form av projektet "Sommar i Tanto" genomförts i området vilket kommer att fortsätta utvecklas under året. Förvaltningen behöver fortsatt ha en hög närvaro på platsen men även vidga fokus från att stadsdelsförvaltningen på egen hand ska genomföra samtliga aktiviteter till att utforska hur staden kan skapa bättre förutsättningar för externa aktörer att nyttja Tantolunden som evenemangsplats. Förvaltningen har haft få kontakter med individer

under 18 år och minderåriga verkar inte söka sig till de äldre personer som är aktiva inom den öppna drogscenen. Förvaltningen ser ändå en risk att den missbruksrelaterade problematiken kan påverka otryggheten hos barn och ungdomar då det finns flera skolor och andra verksamheter riktade till denna målgrupp inom området. Det är viktigt att barn och ungdomar kan ta sig till och från skola och aktiviteter på ett tryggt och säkert sätt. Förvaltningens projekt "Barnens väg" som är en trygghetsskapande åtgärd kring Hornsbruksgatan och i tunneln under Hornsgatan ska därför genomföras under året. Som ett komplement till projektet beslutade kommunfullmäktige i mars, i enlighet med stadsdelsnämndens förslag, om införande av alkoholförbud i parkområdet Högalid.

På centrala Södermalm fortsätter förvaltningen att utöka arbetet med platsamverkan tillsammans med trafikkontoret, lokalpolis, fastighetsägare och företagare. Ombyggnationen av Söderhallarna på Medborgarplatsen medför utmaningar kopplat till trygghet och därför kommer olika former av platsaktivering genomföras löpande under hela året.

När det gäller Mariakvarteren fortsätter förvaltningens arbete med att stärka dialogen och samverkan med de vårdgivande organisationerna i området. Från och med 2024 har medarbetare från ordinarie verksamhet inom sociala avdelningen fått särskilt uppdrag att arbeta som uppsökare motsvarande en heltidstjänst. Uppsökarna ska bland annat prioritera stöd till personer med missbruksproblematik i Mariakvarten.

Barnrättsanalys

Förvaltningen bedömer att de trygghetsskapande insatser som genomförs inom stadsdelsområdet kan medföra positiva effekter även för barn och unga som bor och vistas i området. Exempelvis kan bättre stöd för personer med missbruksproblematik även innebära positiva konsekvenser såväl för barn och unga med ett eget skadligt bruk och beroende som för barn som har en förälder eller annan vårdnadshavare med ett skadligt bruk eller beroende. Trygghetsskapande insatser kan också bidra till att färre barn och unga exponeras för narkotika och riskerar ett framtida skadligt bruk eller beroende. Detta är förenligt med artikel 33 i barnkonventionen som handlar om att skydda alla barn från narkotika.

Jämställdhetsanalys

Enligt stadens medborgarundersökning upplever sig kvinnor boende i stadsdelsområdet generellt mindre trygga än männen. Utfallet av upplevd trygghet 2023 var 90 procent hos män och 79 procent hos kvinnor. Detta resultat finns inte specificerat för enskilda områden utan är ett övergripande resultat för stadsdelsområdet som helhet. En anledning skulle kunna vara att kvinnor i högre utsträckning än män möjligen påverkas av oroligheter kopplad till platser som klassas som öppna drogscener. Arbetet med trygghetsskapande insatser på dessa platser bedöms kunna ge effekter på upplevd trygghet hos både kvinnor och män men kanske kan tänkas bidra till mindre skillnader mellan könen när det kommer till upplevd trygghet.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Andrea Hedin m.fl. (M) och Jan Jönsson (L)

1. att tillstyrka motionen, samt
2. att därutöver anföra följande:

Moderaterna ser med stor oro på utvecklingen i Stockholm. Antalet unga som rekryteras till gängkriminalitet och antalet skjutningar som sker i Stockholm når nya nivåer varje dag, exempelvis hade drygt 3 av 10 av de öppna drogsценerna minst en skjutning under 2023 enligt Polisen.

Mer än tre fjärdedelar av de öppna drogsценerna i Stockholm har en eller flera grundskolor inom en radie av 500 meter och innebär en stor risk för att elever passerar de öppna drogsценerna på väg till eller från skolan eller under sina raster. Att få bort de öppna drogsценerna bör vara den prioriterade uppgiften för att öka tryggheten i Stockholm, i synnerhet på grund av den risk de medför för de barn och unga som vistas dagligen, i eller nära, ett område där drogförsäljning sker. Unga personer riskerar där att etablera ett missbruk av narkotika och/eller att utveckla en kriminell livsstil. Dessa platser leder även till otrygghet för allmänheten, bland annat på grund av våldsbrottsligheten som drogsценen för med sig. Den exceptionella situationen ställer höga krav på både politiker och tjänstepersoner att arbeta på nya sätt.

Vi konstaterar också att antalet öppna drogsценer är i stort oförändrat sedan Socialdemokraterna tog makten. Det arbete som pågår måste därför intensifieras och prioriteras väsentligt högre än vad det görs idag där de drogsценer som har skolor inom sitt geografiska område prioriteras särskilt. Nya och utvecklade arbetsmetoder borde därför tas fram tillsammans med närliggande skolor och stadsdelsnämnder i enlighet med vad som beskrivs i motionen. Barn och unga är de medborgare som är som allra mest skyddsvärda i vårt samhälle och arbetet får inte upphöra tills den sista öppna drogsценen är ett minne blott.

Utbildningsnämnden

Reservation av Hanna Werner m.fl. (M), Jan Jönsson (L) och Claes Nyberg (C)

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra:

Moderaterna ser med stor oro på utvecklingen i Stockholm. Antalet unga som rekryteras till gängkriminalitet och antalet skjutningar som sker i Stockholm når nya

nivåer varje dag, exempelvis hade drygt 3 av 10 av de öppna drogsценerna minst en skjutning under 2023 enligt Polisen.

Mer än tre fjärdedelar av de öppna drogsценerna i Stockholm har en eller flera grundskolor inom en radie av 500 meter och innebär en stor risk för att elever passerar de öppna drogsценerna på väg till eller från skolan eller under sina raster. Att få bort de öppna drogsценerna bör vara den prioriterade uppgiften för att öka tryggheten i Stockholm, i synnerhet på grund av den risk de medför för de barn och unga som vistas dagligen, i eller nära, ett område där drogförsäljning sker. Unga personer riskerar där att etablera ett missbruk av narkotika och/eller att utveckla en kriminell livsstil. Dessa platser leder även till otrygghet för allmänheten, bland annat på grund av våldsbrottsligheten som drogsценen för med sig. Den exceptionella situationen ställer höga krav på både politiker och tjänstepersoner att arbeta på nya sätt.

Vi konstaterar också att antalet öppna drogsцener är i stort oförändrat sedan Socialdemokraterna tog makten. Det arbete som pågår måste därför intensifieras och prioriteras väsentligt högre än vad det görs idag där de drogsцener som har skolor inom sitt geografiska område prioriteras särskilt. Nya och utvecklade arbetsmetoder borde därför tas fram tillsammans med närliggande skolor och stadsdelsnämnder i enlighet med vad som beskrivs i motionen. Barn och unga är de medborgare som är som allra mest skyddsvärda i vårt samhälle och arbetet får inte upphöra tills den sista öppna drogsценen är ett minne blott.

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Leif Söderström (SD)

Motionären Andréa Hedin (M) lyfter ett mycket viktigt ämne som ytterst handlar om att stadens ungdomar inte skall ledas in i narkotikamissbruk eller löpa risk att bli en del av de kriminella gängens destruktiva livsstil.

Bara att det idag finns platser i Stockholm stad, som behärskas av kriminella gäng, där öppen narkotikaförsäljning regelbundet förekommer, är en monumental skandal i sig!

Det är välkänt, att det är narkotikan och de inkomster som försäljningen genererar, som driver de kriminellas dagliga verksamheter samt även är basen för nyrekryteringen. I spåren av detta följer maktkamper och hederskulturella uppgörelser, som genom brutala mord, sprängningar och hotfulla beteenden sätter skräck i hela områden. Många medborgare tvingas nu av otryggheten att anpassa familjeliv, rörelsemönster och livsstil, till risker som historiskt sett aldrig tidigare behövs ta hänsyn till, i det moderna Sverige.

Allt fler av stadens invånare, oavsett politisk tillhörighet, inser nu allvaret i den rådande situationen och kräver att rättsstaten återtar kontrollen i samhället. Vi bör

därför inte nöja oss med, att som motionären föreslår rikta selektiva insatser i skolornas närområden, alla öppna drogsccener måste nu bekämpas med full kraft av våldsmonopolet och övriga rättsvårdande myndigheter.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation av Johan Nilsson m.fl. (M) och Inger Swahn (L)

Att föreslå Kommunfullmäktige att bifalla motionen,

Att därutöver anföra

Vi ser med stor oro på utvecklingen i Stockholm. Antalet unga som rekryteras till gängkriminalitet och antalet skjutningar som sker i Stockholm når nya nivåer varje dag, exempelvis hade drygt 3 av 10 av de öppna drogsccenerna minst en skjutning under 2023 enligt Polisen.

Andrea Hedin (M) har därför väckt en angelägen motion i Kommunfullmäktige. Hedin pekar ut 24 öppna drogsccener i Stockholm där det ligger en grundskola inom en radie av 500 meter. Ett av dessa områden ligger vårt stadsdelsnämndsområde, där Älvsjö centrum pekas ut som en sådan drogsccen.

Enligt motionen ska Stockholms stad sätta in insatser vid varje öppen drogsccen för att undvika att barn och unga rekryteras av gängkriminella eller utsätts för brott.

Svaret som har lämnats av förvaltningen hänvisar till bland annat stadens trygghetsprogram 2024–2027, regionalt samarbete och löpande kartläggningar av de öppna drogsccenerna. Det framgår dock inte exakt vad som görs vid just vår stadsdels aktuella drogsccen, nämligen Älvsjö centrum.

Utvecklingen med gängkriminalitet, rekrytering och droghandel är skrämmande och går fort fram. Inblandade barn blir att yngre. Vi anser att det är vår skyldighet, som medborgare, förtroendevalda och som stadsdelsnämnd, att göra allt vi kan för att motverka denna utveckling. Perspektivet att det ligger en eller flera skolor så nära en öppen drogsccen är anledning nog att vidta aktiva konkreta åtgärder på plats i Älvsjö centrum, minst under skoltid, och att dessa redovisas för nämnden. Vi anser därför att förvaltningen i enlighet med motionen ska sätta in de insatser som behövs för att minimera risken för att barn och ungdomar dras in i kriminalitet, och att dessa insatser redovisas omgående för stadsdelsnämnden."

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation av Jonas Nilsson m.fl. (M), Anne-Lie Elfven (L) och Lars Rottem Krangnes (C)

1. Att tillstyrka motionen.

2. Att därutöver anföra:

Moderaterna ser med stor oro på utvecklingen i Stockholm. Antalet unga som rekryteras till gängkriminalitet och antalet skjutningar som sker i Stockholm når nya nivåer varje dag, exempelvis hade drygt 3 av 10 av de öppna drogsценerna minst en skjutning under 2023 enligt Polisen.

Mer än tre fjärdedelar av de öppna drogsценerna i Stockholm har en eller flera grundskolor inom en radie av 500 meter och innebär en stor risk för att elever passerar de öppna drogsценerna på väg till eller från skolan eller under sina raster. Att få bort de öppna drogsценerna bör vara den prioriterade uppgiften för att öka tryggheten i Stockholm, i synnerhet på grund av den risk de medför för de barn och unga som vistas dagligen, i eller nära, ett område där drogförsäljning sker. Unga personer riskerar där att etablera ett missbruk av narkotika och/eller att utveckla en kriminell livsstil. Dessa platser leder även till otrygghet för allmänheten, bland annat på grund av våldsbrottsligheten som drogsценen för med sig. Den exceptionella situationen ställer höga krav på både politiker och tjänstepersoner att arbeta på nya sätt.

Vi konstaterar också att antalet öppna drogsценen är i stort oförändrat sedan Socialdemokraterna tog makten. Det arbete som pågår måste därför intensifieras och prioriteras väsentligt högre än vad det görs idag där de drogsценen som har skolor inom sitt geografiska område prioriteras särskilt. Nya och utvecklade arbetsmetoder borde därför tas fram tillsammans med närliggande skolor och stadsdelsnämnder i enlighet med vad som beskrivs i motionen. Barn och unga är de medborgare som är som allra mest skyddsvärda i vårt samhälle och arbetet får inte upphöra tills den sista öppna drogsценen är ett minne blott.